

KAPITALO RINKOS PLĖTROS GAIRĖS 2023-2025 M.

Sėkmingai veikiančios kapitalo rinkos gerina verslo galimybes gauti ilgalaikį finansavimą, didina taupymo ir investavimo priemonių įvairovę gyventojams, kartu prisideda prie ekonomikos augimo. Lietuvos kapitalo rinka, nepaisant jos dydžio, rinkos dalyvių ir investuotojų skaičiaus, turi didelį potencialą, kurį būtina išnaudoti.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė deda daug pastangų kapitalo rinkai plėtoti tiek nacionaliniu lygiu, tiek ir regiono lygiu. Siekiant išplėsti bankų skolinimą papildančių alternatyvių finansavimo šaltinių spektrą bei paskatinti kapitalo rinkos efektyvumą mažinant verslo priklausomybę nuo bankinio finansavimo Lietuvoje, pastaruoju metu buvo parengti ir priimti kapitalo rinkos plėtrą skatinantys teisės aktų projektai (pvz., naujos redakcijos Finansinių priemonių rinkų įstatymo, Pakeitimo vertybiniais popieriais ir padengtųjų obligacijų įstatymo ir kt.), taip pat inicijuoti techniniai projektai, skirti kapitalo rinkos plėtros problematikai identifikuoti¹ ir su tuo susijusiems pasiūlymams pateikti, taip pat alternatyvių finansavimo instrumentų² sukūrimui Lietuvoje. Nemažai iniciatyvų įgyvendinama atsižvelgiant į Aštuonioliktosios Vyriausybės programos nuostatas, skirtas Lietuvos kapitalo rinkos plėtrai. Finansų ministerija, įvertinusi Europos rekonstrukcijos ir plėtros banko rekomendacijas, imasi iniciatyvų didinti tvarių investicijų mąstą³.

Kapitalo rinkos plėtra rūpinasi kelios valstybės institucijos, gilesne kapitalo rinka taip pat suinteresuoti ir finansų rinkos dalyviai, investuotojai, todėl būtinos visų suinteresuotų subjektų pastangos. Lietuvos bankas, siekdamas identifikuoti Lietuvos kapitalo rinkos vystymosi ir plėtros problemas, identifikuoti sąlygas, kurios leistų paskatinti investuotojų aktyvumą, naujų produktų ir paslaugų kūrimą, ir parengti priemonių, galinčių prisidėti prie tvaraus Lietuvos kapitalo rinkos augimo, sąrašą, 2021 m. pradžioje iniciavo Lietuvos finansų rinkos dalyvių ir investuotojų apklausą. Atsižvelgiant į apklausos metu gautus atsakymus, pasiūlymus ir pastabas, parengtas Lietuvos kapitalo rinkos plėtros priemonių plano projektas ir 2022 m. vasario 1 d. buvo paskelbta viešoji konsultacija. Sulaukta didelio investuotojų, finansų rinkos dalyvių ir kitų suinteresuotųjų šalių susidomėjimo, buvo pateikta nemažai pasiūlymų, kaip galėtų būti plėtojama Lietuvos kapitalo rinka.

Rinkos dalyviai nurodė pagrindinius veiksnius, tokius kaip teisinė ir mokestinė aplinka, turinčius svarbią įtaką kapitalo rinkos plėtrai. Viena iš pagrindinių problemų siejama su pertekliniais teisės aktų reikalavimais arba ribojimais, kurie galioja tik Lietuvoje. Išskirtas ir vienas svarbiausių teisės aktų įmonių teisės srityje – Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymas, turintis lemiamą įtaką Lietuvos kapitalo rinkos plėtrai. Be to, daugelis apklaustųjų nurodė, kad labai svarbu mokestinis aiškumas ir užtikrintumas, mokestinės lengvatos ir mokesčių deklaravimo patogumas, tai galėtų padėti užtikrinti investicinės sąskaitos instituto, kuris būtų reikšmingas plačiam finansų rinkos dalyvių ratui, sukūrimas. Finansų ministerijos suburta Mokesčių lengvatų tarpinstitucinė darbo grupė⁴ 2021 m. pavasarį svarstė galimus investicinės sąskaitos modelius bei pateiktus visuomenės pasiūlymus dėl jos. Atsižvelgiant į darbo grupės analizės rezultatus, toliau bus tęsiami darbai rengiant ir priimant atitinkamus teisės aktus, kuriais bus įgyvendinama investicinė sąskaita.

Nustatytos kitos svarbios problemos, tokios kaip nepakankama Lietuvos kapitalo rinkoje prekiaujamų finansinių priemonių įvairovė, investicinių paslaugų ir produktų pasirinkimo ribotumas – pažangių paslaugų trūkumas, palyginti brangios paslaugos. Dauguma į Lietuvos rinką įtrauktų bendrovių yra didelės įmonės, kas rodo, kad kapitalo rinkos prieinamumas ir jos siūlomos galimybės mažoms ir vidutinėms įmonėms (toliau – MVI) yra sunkiai pasiekiami. Vykdytose apklausose rinkos dalyviai taip pat pažymėjo Baltijos valstybių kapitalo rinkų priskyrimo prie besivystančių rinkų (angl. *Emerging markets*) poreikį bei finansinio raštingumo trūkumą.

¹ Ataskaita dėl investicinės aplinkos instituciniams investuotojams Lietuvoje gerinimo https://finmin.lrv.lt/uploads/finmin/documents/files/EN_ver/Lithuania%20Institutional%20Environment%20-%20Final%20Report.pdf

² Siekiant padidinti finansavimosi galimybes MVI, Finansų ministerija kartu su Latvijos ir Estijos finansų ministerijomis bei Europos rekonstrukcijos ir plėtros banku (ERPB) vykdo Regioninio kapitalo rinkų plėtros akceleravimo fondo įsteigimo projektą. Šio projekto tikslas – sukurti bendrą fondą, kuris investuotų į vertybinių popierių biržoje esančias MVI (pre-IPO ir IPO stadijoje).

³ Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano 10.4.3. veiksmas „Parengti ir patvirtinti Lietuvos tvariųjų (žaliųjų) finansų veiksmų planą, siekiant kurti tvarioms investicijoms palankią ekosistemą, pritraukti investicijas į tvarius produktus“.

⁴ <https://finmin.lrv.lt/aktualus-valstybes-finansu-duomenys/socialines>

Atsižvelgiant į apklausų ir viešųjų konsultacijų rezultatus, parengtos Kapitalo rinkos plėtros gairės 2023-2025 metams (toliau – Gairės), apimančios valstybės institucijų, rinkos dalyvių bei investuotojų pasiūlymus, nustatytas problemas ir šių problemų sprendimo pasiūlymus.

Kapitalo rinkos plėtros gairės apima šias sritis: skolos ir nuosavybės vertybinių popierių rinką, t. y. reguliuojamą ir nereguliuojamą vertybinių popierių rinkas; mažmeninių investuotojų investavimą į skolos ir nuosavybės vertybinius popierius; investicinių fondų rinkas, kiek tai susiję su investavimu į Lietuvos įmones ir investicinių fondų įtraukimu į AB *Nasdaq Vilnius* biržos sąrašus; pensijų fondų rinką ir sutelktinį finansavimą, kiek tai susiję su investavimu į Lietuvos įmones. Gairės sudaro septynios kryptys: kapitalo rinkos tarybos sukūrimas; teisinė aplinka; mokesstinė aplinka; naujų finansinių produktų pasiūla; AB *Nasdaq Vilnius* biržos aktyvumas ir infrastruktūra; tarpininkai; finansinis švietimas. Kiekvienai iš šių krypčių pateiktos rekomendacijos, padėsiančios kapitalo rinkos vystymuisi Lietuvoje.

Šių Gairių tikslas – paskatinti Lietuvos kapitalo rinkos stabilią ir konkurencingą plėtrą, naujų investuotojų pritraukimą ir esamų investuotojų aktyvumą bei naujų finansinių produktų kūrimą, taip pat sudaryti geresnes sąlygas šalies ūkio subjektams naudotis esamomis finansų rinkos priemonėmis Lietuvoje ir kitose valstybėse. Gairės turėtų padėti pagerinti institucijų tarpusavio bendradarbiavimą, užtikrinti nuoseklų ir ilgalaikį požiūrį valstybės lygiu, taip pat skatinti diskusijas su kapitalo rinkos dalyviais, siekiant suprasti rinkos poreikius.

Svarbu pažymėti, kad Gairių tikslams pasiekti būtina sutelkti ne tik valstybės institucijų, bet ir privačiojo sektoriaus pastangas. Lietuvos kapitalo rinkos plėtra šiuo metu rūpinasi kelios valstybės institucijos, taip pat svarbų vaidmenį įgyvendina skirtingi kapitalo rinkos dalyviai, todėl reikalinga viena koordinuojanti struktūra, kuri rūpintųsi bendra Lietuvos kapitalo rinkos plėtros strategija. Todėl tikslinga apjungti institucijų ir privataus sektoriaus pastangas, siekiant suderinti veiksmus dėl kapitalo rinkos plėtros bei užtikrinti nuoseklų ir ilgalaikį požiūrį valstybės lygiu. Kapitalo rinkos tarybos sukūrimas užtikrintų nuoseklią ir aiškią kapitalo rinkos vystymo kryptį. Kapitalo rinkos taryba rūpintųsi Kapitalo rinkos plėtros gairių įgyvendinimu, vertintų pasiektus rezultatus.

Tikimasi, kad įgyvendinus šių Gairių rekomendacijas, iki 2025 m. reguliuojama rinka ir daugiašalė prekybos sistema išaugs ketvirtadaliu (2021 m. reguliuojamos rinkos apyvarta buvo 378 609 tūkst. EUR, o daugiašalės prekybos sistemos – 4 780 tūkst. EUR), sutelktinio finansavimo rinka – dvigubai (2021 m. finansuotų sandorių suma per sutelktinio finansavimo platformas sudarė 114 782 tūkst. EUR), bendrovių, išleidusių obligacijų emisijas, skaičius – trimis ketvirtadaliais (2021 m. tokių bendrovių buvo 15), o akcijų rinkos kapitalizacijos ir BVP santykio rodiklis artės prie Europos sąjungos vidurkio (2021 m. akcijų kapitalizacijos ir BVP santykis Lietuvoje – 9,1 proc., o ES – 70,5 proc.). Visa tai turėtų suteikti gerokai daugiau galimybių šalies įmonėms pritraukti reikiamą finansavimą ir kartu plėstis bei kurti darbo vietas.

Į kapitalo rinkos plėtros gairių įgyvendinimą įtraukiamos šios institucijos, įstaigos ir rinkos dalyvių asociacijos: Lietuvos bankas (toliau – LB), Lietuvos Respublikos finansų ministerija (toliau – FM), Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija (toliau – EIM), Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija (toliau – TM), Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – VMI), AB *Nasdaq Vilnius*, Lietuvos investicinių ir pensijų fondų asociacija (toliau – LIPFA), Lietuvos bankų asociacija (toliau – LBA), Lietuvos finansų maklerių asociacija (toliau – LFMA), viešoji įstaiga „Investuok Lietuvoje“.

1. Kapitalo rinkos tarybos steigimas

Siūloma įsteigti Kapitalo rinkos tarybą, kurią sudarytų valstybės institucijų atstovai, taip pat tarybos veikloje kviečiami dalyvauti investuotojų atstovai ir finansų rinkos dalyviai. Ši taryba užtikrintų aiškią kapitalo rinkos vystymo kryptį, Gairėse nurodytų rekomendacijų įgyvendinimą ir palaikytų valstybės institucijų ir finansų rinkos dialogą. Kapitalo rinkos taryba turėtų būti sudaryta, paskelbus Kapitalo rinkos plėtros gaires. Įsteigus tarybą turėtų būti parengtas veiksmų planas Kapitalo rinkos plėtros gairėms įgyvendinti, jame nustatyti rekomendacijų įgyvendinimo terminai ir rodikliai, kuriais būtų galima vertinti Kapitalo rinkos plėtros gairių įgyvendinimo pažangą. Įgyvendinus Kapitalo rinkos gairėse numatytas rekomendacijas, turėtų būti vertinamas tolesnis Kapitalo rinkos tarybos veiklos poreikis.

Iššūkis	Rekomendacija	Prioritetas	Atsakinga institucija (ir dalyvaujančios institucijos)
1.1. Šiuo metu nėra tarpinstitucinės struktūros, kuri rūpintųsi bendra Lietuvos kapitalo rinkos plėtros strategija. Trūksta nuoseklaus požiūrio valstybės lygiu ir koordinuotų veiksmų dėl kapitalo rinkos plėtros.	Įsteigti Kapitalo rinkos tarybą, kurią sudarytų FM, EIM, LB ir investuotojų atstovai bei finansų rinkos dalyviai. Taryba parengtų veiksmų planą Gairėse nurodytoms rekomendacijoms įgyvendinti ir koordinuotų jo įgyvendinimą, užtikrintų aiškią Lietuvos kapitalo rinkos vystymo kryptį.	Aukštas	FM, LB, EIM

2. Teisinio reguliavimo tobulinimas

Tiek atlikta rinkos dalyvių apklausa, tiek LB nustatytos praktinės problemos parodė, kad būtina keisti rinkos poreikių nebeatitinkantį Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymą (toliau – ABĮ). Dalis apklausose įvardintų problemų jau sprendžiama naujaisiais ABĮ pakeitimais, priimtais Lietuvos Respublikos Seimo 2022 m. lapkričio 17 d.⁵, tačiau vis dar esama ABĮ tobulintinų sričių, siekiant, kad šis įstatymas kuo labiau atlieptų Lietuvos kapitalo rinkos poreikius. Taip pat yra ir kitų tobulintinų teisės aktų, kurių nuostatos kelia nereikalingą našta bendrovėms arba riboja jų galimybes leisti finansines priemones ir jas įtraukti į prekybos sąrašus.

⁵ <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAP/ffbce3704a3311edb7269d52b4d4fd38>

Iššūkis	Rekomendacija	Prioritetas	Atsakinga institucija (ir dalyvaujančios institucijos)
<p>2.1. I. ABĮ nėra įteisinta galimybė išleisti išperkamasias akcijas (angl. <i>redeemable shares</i>), galimybė supirkti akcijas tik iš dalies akcininkų. Tai aktualu įvykus pirminiam viešam akcijų siūlymui (angl. <i>initial public offering</i>, toliau – IPO) vykdant akcijų kainos stabilizavimą, taip pat specialiosios paskirties įsigijimo įmonei (toliau – SPAC) atvejais, kai akcininkams, visuotiniuose akcininkų susirinkimuose (toliau – VAS) balsavusiems prieš įmonės įsigijimą, suteikiama galimybė parduoti savo akcijas SPAC. II. Finansų tarpininkai ima saugojimo mokesčių už bevertes ir bešeimininkes akcijas, o ABĮ nesukuria teisinio instituto, leidžiančio atsisakyti tokių akcijų. III. ABĮ draudžia uždarytų akcinių bendrovių akcijas platinti viešai, nors, įsigaliojus Europos Sąjungos (toliau – ES) sutelktinio finansavimo platformų reguliavimui, užsienio šalyse veikiančios uždarosios akcinės bendrovės statusą atitinkančios bendrovės tokius vertybinius popierius galės platinti viešai.</p>	<p>Tobulinti įmonių teisės reguliavimą, kuris užtikrintų rinkos poreikius. Įvertinti rinkos dalyvių pateiktų siūlymų teigiamas ir neigiamas pasekmes, poveikį ir, esant poreikiui, parengti teisės aktų pakeitimus, skirtus rinkos dalyvių siūlymams įgyvendinti (ABĮ, Lietuvos Respublikos civilinio kodekso ir Lietuvos Respublikos finansinių priemonių rinkų įstatymo pakeitimus (pvz., dėl beverčių ir bešeimininkų akcijų)).</p>	<p>Aukštas</p>	<p>EIM (FM, LB, AB <i>Nasdaq Vilnius</i>, <i>Nasdaq CSD SE</i>)</p>
<p>2.2. Vertybinių popierių išleidimui kliudo per dideli informacijos atskleidimo Informaciniame dokumente reikalavimai (2013 m. vasario 28 d. LB valdybos nutarimas Nr. 03-45 Dėl Informacinio dokumento, privalomo rengti viešai siūlant vidutinio dydžio emisijas ir sudarant vidutinio dydžio sutelktinio finansavimo sandorius, rengimo ir skelbimo tvarkos aprašo patvirtinimo). 80 proc. investuotojų pritarę akcijų emisijos išleidimui skirto Informacinio dokumento turinio supaprastinimui ir 65 proc. investuotojų pritarę obligacijų emisijos išleidimui skirto Informacinio dokumento turinio supaprastinimui.</p>	<p>Išanalizuoti proporcingų informacijos atskleidimo Informaciniame dokumente reikalavimų nustatymo galimybę ir, esant poreikiui, parengti Informacinio dokumento aprašo pakeitimus.</p>	<p>Aukštas</p>	<p>LB (EIM ir FM)</p>

<p>2.3. Neaiškus teisinis reguliavimas dėl fondų įtraukimo į biržų sąrašus ir didesnio jų įsitraukimo į Lietuvos kapitalo rinką.</p> <p>100 proc. įmonių, 73 proc. finansų tarpininkų ar valdymo įmonių ir 67 proc. advokatų kontorų atsakė, kad Lietuvos rinkoje labiausiai trūksta biržoje prekiaujamų fondų. 39 proc. investuotojų atsakė, kad į prekybą AB <i>Nasdaq Vilnius</i> įtraukiant daugiau investicinių fondų labiausiai paskatintų esamų investuotojų aktyvumą ir padėtų pritraukti daugiau naujų investuotojų į Lietuvos kapitalo rinką.</p>	<p>Įvertinti teisinio reguliavimo, kuris užtikrintų fondų teisę leisti obligacijas ir nepriklausomai nuo teisinės formos leistų fondų vienetų viešą platinimą ir įtraukimą į biržos sąrašus, sukūrimo galimybes.</p> <p>Esant poreikiui, parengti teisės aktų pakeitimus (Lietuvos Respublikos ūkinių bendrijų įstatymo, ABĮ, Lietuvos Respublikos akcinių ir uždarytųjų akcinių bendrovių obligacijų savininkų interesų gynimo įstatymo (dėl jo taikymo platesniam subjektų ratui) ir Lietuvos Respublikos informuotiesiems investuotojams skirtų kolektyvinio investavimo subjektų įstatymo (toliau – IISKISI) pakeitimus).</p>	Aukštas	EIM, FM (LB, AB <i>Nasdaq Vilnius</i>)
<p>2.4. Pensijų fondai negali investuoti į alternatyviosios rinkos priemones (nebiržiniai vertybiniai popieriai, koinvestavimas, išvestinės finansinės priemonės grąžai siekti, nekilnojamasis turtas).</p>	<p>Įvertinti galimus pensijų fondų reguliavimo pakeitimus (Lietuvos Respublikos papildomo savanoriško pensijų kaupimo įstatymo), kad būtų suteiktos galimybės investuoti į alternatyviosios rinkos priemones bei tuo pačiu sudaryti galimybes pensijų fondams daugiau investuoti į socialinės atsakomybės ir valdysenos (angl. <i>Environmental Social and Governance</i> arba ESG) kriterijus atitinkančias priemones, taip pat tiesiogiai į nekilnojamąjį turtą.</p>	Aukštas	FM (LB)
<p>2.5. Baltijos šalyse (Lietuva, Latvija, Estija) nustatyti nacionaliniai reikalavimai, susiję su finansinių priemonių siūlymu, informacijos atskleidimu, valdymo įmonių licencijavimu, fondų autorizavimu ir kt. (kai nustatyti ne ES reikalavimai, o nacionaliniai), yra skirtingi, o tai neskatina bendros Baltijos kapitalo rinkos plėtros.</p>	<p>Suderinti Baltijos šalių nacionalinius reikalavimus, susijusius su finansinių priemonių siūlymu, informacijos atskleidimu, valdymo įmonių licencijavimu, fondų autorizavimu ir kt.</p> <p>Bendradarbiaujant su Latvijos ir Estijos valstybės institucijomis (įskaitant priežiūros institucijas) siekti bendro teisinio reguliavimo finansinių priemonių išleidimo, platinimo ir (ar) įtraukimo į biržos sąrašus, taip pat informacijos atskleidimo reikalavimų ir kt. srityse. Kartu siekti, kad Lietuva, Latvija ir Estija pripažintų atskirai kiekvienos iš šių šalių priežiūros institucijų patvirtintus nacionalinius finansinių priemonių išleidimo, platinimo ir (ar) įtraukimo į biržos sąrašus dokumentus.</p>	Aukštas	LB (FM)
<p>2.6. Pensijų fondų depozitoriumu gali būti tik bankas, turintis teisę Lietuvos Respublikoje ar kitoje Europos ekonominės erdvės valstybėje teikti investicines paslaugas ir turintis buveinę arba padalinį Lietuvos Respublikoje.</p>	<p>Įvertinti depozitoriumo paslaugas teikiančių subjektų rato plėtros ir jų konkurencijos didinimo galimybes, suteikiant teisę depozitoriumo paslaugas teikti finansų maklerio įmonėms ir, esant poreikiui, parengti teisės aktų pakeitimus (Papildomo savanoriško pensijų kaupimo įstatymo pakeitimus).</p>	Vidutinis	FM (LB)

<p>2.7. Per menka smulkiųjų akcininkų teisių apsauga: trūksta LB priežiūros įgaliojimų ir smulkiųjų akcininkų apsaugos nuo didžiųjų akcininkų veiksmų naudojant bendrovės lėšas savo naudai, reikalingos griežtesnės investuotojų teisių apsaugos priemonės išbraukimo iš biržos sąrašų atvejais.</p> <p>43 proc. investuotojų atsakė, kad LB, skirdamas daugiau dėmesio ir išteklių investuotojų apsaugai, galėtų prisidėti prie kapitalo rinkos plėtos.</p> <p>46 proc. finansų tarpininkų ar valdymo įmonių atsakė, kad lemiamą įtaką kapitalo plėtrai turi investuotojų interesų apsauga.</p>	<p>Įvertinti Lietuvos Respublikos vertybinių popierių įstatymo nuostatas ir, esant poreikiui, parengti pasiūlymus, susijusius su LB galių ir teisių dėl teisingos išbraukimo iš biržos sąrašų kainos nustatymu.</p>	<p>Vidutinis</p>	<p>LB (EIM, FM, Investuotojų asociacija)</p>
<p>2.8. Nepakankamai aiškus galimybės dalyvauti VAS nuotoliniu būdu praktinis įgyvendinimas.</p> <p>33 proc. investuotojų atsakė, kad sąlygas dalyvauti akcininkų susirinkimuose vertina vidutiniškai.</p>	<p>Įvertinti galimybės dalyvauti VAS nuotoliniu būdu praktinį įgyvendinimą ir, esant poreikiui, parengti praktinio taikymo gairės ar išaiškinimą dėl ABĮ nuostatų taikymo.</p>	<p>Vidutinis</p>	<p>EIM (AB <i>Nasdaq Vilnius</i>, LB)</p>
<p>2.9. Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių ir uždarytųjų akcinių bendrovių obligacijų savininkų interesų gynimo įstatymas nebeatitinka rinkos poreikių, nes obligacijų savininkų patikėtiniu gali būti skiriamas tik finansų makleris, auditorius ar bankroto administratorius.</p> <p>Praktikoje pirmos dvi profesijos atlieka pasyvų vaidmenį (neveikia proaktyviai). ES Vakarų valstybėse šią funkciją atlieka patikėtinis (angl. <i>trustee</i>), kuris nėra licencijuojamas ir prižiūrimas, tačiau jo verslas yra aktyviai domėtis emitento veikla ir pareigomis ir aktyviai veikti obligacijų savininkų interesais.</p> <p>67 proc. advokatų kontorų ir 31 proc. finansų tarpininkų ar valdymo įmonių atsakė, kad galiojančios teisinės investuotojų apsaugos priemonės yra nepakankamos.</p>	<p>Tobulinti teisinį reguliavimą, kuris užtikrintų rinkos poreikius.</p> <p>Įvertinti kitų profesijų atstovų galimybę tapti patikėtiniais, siekiant papildyti obligacijų savininkų patikėtiniams taikomus reikalavimus ir, esant poreikiui parengti teisės aktų pakeitimus (Akcinių bendrovių ir uždarytųjų akcinių bendrovių obligacijų savininkų interesų gynimo įstatymo pakeitimus).</p>	<p>Vidutinis</p>	<p>EIM (LB)</p>
<p>2.10. Per žema riba (dabar 5 000 Eur), nuo kurios vadovų sandorius reikia atskleisti viešai.</p> <p>67 proc. advokatų kontorų ir 40 proc. įmonių atsakė, kad sandorių sumos ribos padidinimas paskatintų įmonių vadovus aktyviau dalyvauti kapitalo rinkoje.</p> <p>22 proc. investuotojų atsakė, kad, padidinus sandorių sumos ribą, padidėtų vertybinių popierių likvidumas, o 20 proc. investuotojų pritarė, kad riba būtų didinama iki 20 000 Eur.</p>	<p>Paskatinti vadovus dalyvauti kapitalo rinkoje, padidinti finansinių priemonių likvidumą AB <i>Nasdaq Vilnius</i> biržoje.</p> <p>Parengti LB Informacijos atskleidimo taisyklių pakeitimus, padidinant sandorių sumos ribą ir siekiant ją suvienodinti visose Baltijos šalyse (maksimali ES direktyvoje leidžiama riba yra 20 000 Eur).</p>	<p>Vidutinis</p>	<p>LB</p>

<p>2.11. ES valstybėse nėra reikalavimo pateikti sutuoktinio įgaliojimą norint parduoti vertybinius popierius. Lietuvoje besisteigiantys rinkos dalyviai ir jau veikiantys rinkos dalyviai susiduria su sunkumais dėl tokio nacionalinio reikalavimo taikymo, ypač kai norima veiklą vykdyti elektroninėje erdvėje.</p>	<p>Atlikti teisinio reguliavimo peržiūrą, siekiant įvertinti tikslingumą panaikinti sutuoktinio įgaliojimo reikalavimą ir, esant poreikiui, parengti teisės aktų pakeitimus (Civilinio kodekso ir Finansinių priemonių rinkų įstatymo pakeitimus, parengti LB išaiškinimus).</p>	<p>Vidutinis</p>	<p>LB, FM (EIM, TM)</p>
<p>2.12. Kai kurie pensijų fondų ir kolektyvinio investavimo subjektų ataskaitų (pusmetinių ir metinių) reikalavimai yra pertekliniai, vartotojui nekuriantys vertės, tačiau susiję su papildomomis sąnaudomis, tenkančiomis rinkos dalyviams.</p>	<p>Įvertinti pensijų fondų ir kolektyvinio investavimo subjektų rengiamų ataskaitų reikalavimus. Įvertinus pateikiamos informacijos kiekį, panaikinti perteklinius reikalavimus, suvienodinti LB taisyklėse ir VAS nustatytus reikalavimus. Parengti 39 VAS ir 2012 m. liepos 12 d. LB valdybos nutarimu Nr. 03-154 patvirtintų Valdymo įmonių, kolektyvinio investavimo subjektų ir pensijų fondų informacijos rengimo ir teikimo taisyklių pakeitimus.</p>	<p>Vidutinis</p>	<p>LB, FM (LIPFA)</p>
<p>2.13. Trūksta aiškumo dėl naujų veiklos modelių ar naujų veiklių (angl. <i>copy trading, mirror trading, fractional shares, fractional ETFs</i>) reguliavimo ir vienodo jų traktavimo Baltijos šalyse.</p>	<p>Parengti išaiškinimus, atitinkančius užsienio šalių praktiką ir juos suderinti su Baltijos šalių priežiūros ir reguliavimo institucijomis.</p>	<p>Vidutinis</p>	<p>LB</p>
<p>2.14. Esamas ES reguliavimas dėl ES augimo rinkos ir MVĮ įtraukimo į prekybą yra neproporcingas ir apsunkina tokių rinkų steigimąsi bei MVĮ pritraukimą į ES augimo rinkų sąrašus.</p>	<p>Nustatyti keistinas reguliavimo vietas ir parengti poziciją ir pasiūlymus su argumentais dėl reguliavimo švelninimo (palengvinimo). Siekti, kad reguliavimo peržiūros metu būtų atsižvelgta į Lietuvos poziciją.</p>	<p>Vidutinis</p>	<p>FM (LB, <i>Nasdaq Vilnius</i>)</p>

<p>2.15. Didžiąją kapitalo rinkų srities reglamentavimo dalį nulemia ES teisės aktai, kuriais ne visada atsižvelgiama į mažų jurisdikcijų ir jų įmonių veiklos specifiką, todėl ypač svarbu įtraukti visas nacionalines suinteresuotas šalis ankstyvoje ES teisės aktų svarstymo stadijoje, siekiant tinkamai suformuoti ir atstovauti Lietuvos pozicijai derybų dėl ES teisės aktų metu.</p> <p>Rinkos dalyviai nurodė, kad dabartiniai 2014 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/65/ES dėl finansinių priemonių rinkų, kuria iš dalies keičiamos Direktyva 2002/92/EB ir Direktyva 2011/61/ES (MIFID II), reikalavimai (pvz., produktų valdymo, informacijos atskleidimo) yra neproporcingi ir sunkiai įgyvendinami bei apriboja galimybes teikti paslaugas vartotojams.</p>	<p>Aktyviau įsitraukti į ES teisėkūros procesą visoms suinteresuotoms šalims.</p> <p>Nustatyti aktualiausius kapitalo rinkų srities keičiamus ES teisės aktus, parengti pozicijas ir argumentus dėl jų, suderinant su kitomis Baltijos šalimis.</p>	<p>Vidutinis</p>	<p>FM, LB, rinkos atstovai</p>
<p>2.16. Nacionaliniai reikalavimai, papildantys ES reguliavimą, galimai neproporcingai apsunkina investicinių paslaugų teikimą.</p>	<p>Įvertinti nacionalinius reikalavimus, kurie taikomi papildomai kartu su ES reikalavimais, ir parengti pasiūlymus dėl galimų pakeitimų.</p>	<p>Vidutinis</p>	<p>FM (LB, LBA, LFMA)</p>
<p>2.17. Finansinių priemonių rinkų įstatyme pateikta investavimo rekomendacijos sąvoka ir papildomų išaiškinimų trūkumas galimai riboja galimybę investicinių paslaugų teikėjams teikti klientams ir potencialiems klientams informaciją, leidžiančią suprasti investavimo esmę ir galimybes.</p> <p>Rinkos dalyvių nuomone, reikalingas papildomas sąvokos detalizavimas, nes dabar nėra aiškios ribos tarp paprasto informacijos teikimo ir investavimo rekomendacijos.</p>	<p>Parengti išaiškinimą arba patikslinti sąvoką, suderinant su kitomis Baltijos šalimis.</p>	<p>Vidutinis</p>	<p>LB (LBA, LFMA, FM)</p>
<p>2.18. Trūksta aiškumo dėl paskatų (angl. <i>inducements</i>) reguliavimo interpretavimo, produktų valdymo ir informacijos atskleidimo reikalavimų taikymo, numatytų ES ir Lietuvos teisės aktuose.</p> <p>Rinkos dalyvių nuomone, reikalingi papildomi išaiškinimai, kurie padėtų geriau suprasti taikomus reikalavimus teikiant investicines paslaugas.</p>	<p>Nustatyti sritis, kurių taikymas kelia klausimų, ir parengti išaiškinimus ar pozicijas.</p>	<p>Vidutinis</p>	<p>LB (LBA, LFMA, FM)</p>

<p>2.19. Investuotojo pritraukimo procesas reikalauja didelių administracinių, techninių ir finansinių išlaidų, o su tuo susijusios atitikties rizikos taip pat yra didelės. Rinkos dalyvių nuomone, pagrindinis mažmeniniams investuotojams skirtos rinkos plėtros barjeras – klientų pritraukimas. Pagal dabartinę reguliacinę aplinką mažmeninio investuotojo pritraukimas ir aptarnavimas reikalauja didelių administracinių, techninių ir finansinių išlaidų, o su tuo susijusios atitikties rizikos taip pat yra didelės. Siekiant praplėsti investuotojų bazę, reikia ieškoti, kaip būtų galima supaprastinti, sutrumpinti ir atpiginti klientų pritraukimo ir aptarnavimo procesus, užtikrinant tinkamą mažmeninių investuotojų apsaugą.</p>	<p>Numatyti reikalingus pokyčius ir parengti pasiūlymus dėl teisės aktų pakeitimo.</p>	<p>Vidutinis</p>	<p>LBA (LFMA, LIPFA, LB)</p>
---	--	------------------	------------------------------

3. Mokestinės aplinkos tobulinimas

Rinkos dalyviai apklausose kaip vieną iš esminių mokestinių pakeitimų, kuris paskatintų naujų investuotojų pritraukimą ir investuotojų aktyvumą, įvardijo investicinės sąskaitos instituto įteisinimą. Finansų ministerijos suburta Mokesčių lengvatų tarpinstitucinė darbo grupė jau ėmėsi iniciatyvos spręsti šį klausimą. Be to, rinkai trūksta aiškumo, koks apmokestinimas taikomas pasirinkimo sandorių (angl. *option*) programoms ir kt.

Iššūkis	Rekomendacija	Prioritetas	Atsakinga institucija (ir dalyvaujančios institucijos)
<p>3.1. Sudėtinga mokesčių administravimo, investicijų apmokestinimo sistema neskatina gyventojų investuoti į įvairius kapitalo rinkoje platinamus produktus. 100 proc. finansų tarpininkų ar valdymo įmonių ir 67 proc. advokatų kontorų atsakė, kad investicinės sąskaitos įteisinimas būtų naudingas ir tai paskatintų naujų investuotojų pritraukimą. 83 proc. investuotojų atsakė, kad investicinės sąskaitos įteisinimas labiausiai paskatintų esamų investuotojų aktyvumą ir padėtų daugiau naujų investuotojų pritraukti į Lietuvos kapitalo rinką.</p>	<p>Skatinti aktyvesnį mažmeninių investuotojų dalyvavimą kapitalo rinkoje. Įteisinti investicinę sąskaitą.</p>	<p>Aukštas</p>	<p>FM (LB, VMI)</p>
<p>3.2. Nors vertybinių popierių prospekte nurodoma, kad uždrausta platinti vertybinius popierius ne Europos ekonominės erdvės (EEE) šalyse, emitentas privalo pateikti detalų naudos gavėjų sąrašą ir toks reikalavimas yra susijęs su išskaičiuojamojo mokesčio (angl.</p>	<p>Skatinti aktyvesnį investuotojų dalyvavimą Lietuvos kapitalo rinkoje. Įvertinti mokestinį režimą, susijusį su išskaičiuojamuoju mokesčiu (angl. <i>withholding tax</i>), ir, esant poreikiui, parengti teisės aktų pakeitimus.</p>	<p>Aukštas</p>	<p>FM (VMI, LB)</p>

<p><i>withholding tax</i>) taikymu. Toks reikalavimas apsunkina vertybinių popierių leidimą ir atbaido investuotojus. Latvija ir Estija nereikalauja atskleisti detalaus naudos gavėjų sąrašo.</p> <p>100 proc. advokatų kontorų ir 33 proc. įmonių atsakė, kad mokestinė aplinka turi lemiamą įtaką kapitalo plėtrai.</p> <p>100 proc. advokatų kontorų, 60 proc. įmonių ir 50 proc. finansų tarpininkų ar valdymo įmonių atsakė, kad reikalingi mokesčių teisės aktų pakeitimai, siekiant pritraukti daugiau Lietuvos ir užsienio investuotojų ir paskatinti kapitalo pritraukimą išleidžiant vertybinius popierius.</p> <p>67 proc. advokatų kontorų, 60 proc. įmonių, 58 proc. finansų tarpininkų ar valdymo įmonių ir 48 proc. investuotojų atsakė, kad Lietuvos mokesčių režimas, palyginti su kitomis Baltijos šalimis ar ES valstybėmis, yra nepalankus kapitalo plėtrai.</p>			
<p>3.3. Trūksta teisinio aiškumo akcijų pasirinkimo sandorių (angl. <i>option</i>) apmokestinimo, taikomo tiek pasirinkimo sandorių išleidėjui, tiek gavėjui, klausimais.</p>	<p>Pateikti aiškesnį VMI požiūrį šiuo klausimu. Teikti rinkos dalyviams apibendrintą VMI informaciją apie pasirinkimo sandorių apmokestinimą.</p>	<p>Aukštas</p>	<p>VMI (FM, LB)</p>
<p>3.4. Užsienio investuotojai per mažai žino apie jiems palankų Lietuvos mokestinį režimą, kad nėra mokesčio prie šaltinio, kuris yra daugelyje valstybių.</p>	<p>Skatinti užsienio investuotojų pritraukimą į Lietuvos rinką. Paskleisti užsienio investuotojams žinią apie jiems palankų Lietuvos mokestinį režimą (publikacijose, viešuose pasisakymuose ir pan.).</p>	<p>Žemas</p>	<p>VMI (FM, „Investuok Lietuvoje“)</p>

4. Naujų finansinių produktų pasiūlos didinimas

Siekiant sudaryti sąlygas didesnei Lietuvos kapitalo rinkoje siūlomų finansinių priemonių įvairovei būtina įvertinti ABĮ, IISKISĮ ir kitų teisės aktų nuostatų keitimo poreikį, siekiant išsiaiškinti ir, esant poreikiui, panaikinti didžiausius trukdžius (jei yra) į biržos sąrašus įtraukti fondų obligacijas, informuotiesiems investuotojams skirtas finansines priemones, uždarųjų akcinių bendrovių obligacijas, suteikiant galimybę išleisti įvairesnių klasių akcijas ir kt., taip pat bendradarbiaujant su kitomis Baltijos šalių priežiūros institucijomis ir kartu su AB *Nasdaq Vilnius* parengti reikiamus teisės aktų pakeitimus, siekiant sudaryti sąlygas Lietuvoje ir kitose Baltijos šalyse įtraukti į biržos sąrašus SPAC įmones.

Iššūkis	Rekomendacija	Prioritetas	Atsakinga institucija (ir dalyvaujančios institucijos)
---------	---------------	-------------	--

<p>4.1. Per maža finansinių priemonių, kurios gali būti leidžiamos, įvairovė. 100 proc. finansų tarpininkų ar valdymo įmonių ir 67 proc. advokatų kontorų atsakė, kad užsienio investuotojai, ypač stambesni, nesirenka investuoti į Lietuvos emitentus, nes per maža Lietuvos kapitalo rinka ir nepakankamas finansinių priemonių pasirinkimas. 60 proc. investuotojų, nurodydami priežastis, kodėl jų didžioji investicijų dalis nukreipta į kitas nei Lietuvos rinkas, įvardijo, kad tai lemia mažas finansinių priemonių pasirinkimas. 41 proc. investuotojų atsakė, kad didesnė finansinių priemonių pasiūla labiausiai paskatintų esamų investuotojų aktyvumą ir padėtų pritraukti daugiau naujų investuotojų į Lietuvos kapitalo rinką. 42 proc. investuotojų atsakė, kad Lietuvoje iš investicines paslaugas teikiančių įmonių labiausiai trūksta rinkos formuotojų.</p>	<p>Sudaryti sąlygas didesnei finansinių priemonių, užtikrinančių rinkos poreikius, įvairovei. Įvertinti teisės aktų pakeitimo (ABI, IISKISI ir kitų) poreikį.</p>	<p>Aukštas</p>	<p>EIM, FM (LB)</p>
<p>4.2. Mažas biržinių bendrovių skaičius ir menka biržinių finansinių priemonių įvairovė.</p>	<p>Įvertinti biržinių finansinių priemonių įvairovės didinimo ir jų prieinamumo lengvinimo galimybes. Bendradarbiaujant su kitomis Baltijos šalimis parengti <i>Nasdaq Vilnius</i> įtraukimo į biržos prekybos sąrašą taisyklių pakeitimus, kurie būtų suderinti ir taikomi visoms 3 Baltijos šalims, siekiant finansinių priemonių įtraukimo į biržos sąrašus be emitento žinios ir suteikiant galimybes į biržos sąrašus įtraukti SPAC įmones.</p>	<p>Aukštas</p>	<p>AB <i>Nasdaq Vilnius</i> (LB)</p>
<p>4.3. Rinkoje trūksta tokių produktų kaip vyriausybės taupymo ląštai, obligacijos su valstybės garantija, VVI vertybiniai popieriai ir pan.</p>	<p>Atlikti finansinių priemonių išleidimo galimybių analizę. Didinti naujų rinkoje trūkstamų produktų išleidimą ir jų viešą platinimą bei įtraukimą į biržos sąrašus. Atsižvelgiant į Pasaulio banko ir Europos rekonstrukcijos ir plėtros banko (toliau – ERPB) siūlymus⁶, apsvarstyti didesnio VVI vertybinių popierių skaičiaus įtraukimo į prekybą AB <i>Nasdaq Vilnius</i> galimybes.</p>	<p>Aukštas</p>	<p>EIM, FM ir kitos ministerijos, įgyvendinančios akcininko teises (LB)</p>

⁶ https://finmin.lrv.lt/uploads/finmin/documents/files/EN_ver/Lithuania%20Institutional%20Environment%20-%20Final%20Report.pdf

<p>4.4. Rinkoje trūksta saugių trumpalaikių finansinių priemonių likvidumui ir apyvartiniam kapitalui užtikrinti.</p>	<p>Įvertinti pinigų rinkos priemonių (komercinių vekselių ir kt.) rinkos vystymosi galimybes, kurios duotų postūmį ir ilgesnės trukmės įmonių obligacijų atsiradimui kapitalo rinkose.</p> <p>Atlikti teisinio reguliavimo analizę ir, esant poreikiui, teisės aktų pakeitimus, galinčius paskatinti pinigų rinkos priemonių išleidimą. Esant galimybei tęsti 2021 m. jau pradėtą Baltijos šalių centrinių bankų, Šiaurės šalių investicijų banko ir ERPB iniciatyvą vystant regioninę komercinių vekselių rinką, populiarinti Finansų rinkų asociacijos (angl. ACI) ir Europos pinigų rinkos instituto remiamą trumpalaikių (iki 1 m.) obligacijų išleidimo STEP (angl. <i>Short Term Euro Paper</i>) standartą.</p>	<p>Vidutinis</p>	<p><i>Nasdaq</i> CSD SE, LBA (FM, LB)</p>
<p>4.5. Rinkoje trūksta produktų, tinkamų neprofesionaliesiems investuotojams, ir kuriems nebūtų taikomas MIFID II reguliavimas.</p>	<p>Bendradarbiaujant su kitomis Baltijos šalimis numatyti galimus produktus, paskatinti tokių produktų atsiradimą, užtikrinant tinkamą investuotojų apsaugą.</p>	<p>Vidutinis</p>	<p>LBA (FM, LB)</p>
<p>4.6. Rinkoje trūksta su tvarumu siejamų investicinių produktų ir su tvarumu sietinos atskleidžiamos informacijos.</p>	<p>Skatinti su tvarumu susijusios informacijos finansų rinkoje atskleidimą ir tvarių investicinių produktų išleidimą (kūrimą) – viešai skelbti ir aiškinti taikomus teisinius reikalavimus ir pan.</p>	<p>Vidutinis</p>	<p>LB, FM</p>
<p>4.7. Rinkoje (neprofesionaliesiems investuotojams) galimai trūksta tvarių investicinių produktų paklausos.</p>	<p>Skleisti informaciją apie tvaraus investavimo naudą. Skatinti atsižvelgti į ilgalaikę tvarumo perspektyvą, dalyvaujant kapitalo rinkose.</p>	<p>Vidutinis</p>	<p>LB</p>

5. Biržos aktyvumas ir infrastruktūros tobulinimas

Siekiant kuo daugiau naujų emitentų, ypač MVĮ ir startuolių, pritraukti į prekybą, jau yra imtasi priemonių, tokių kaip UAB INVEGA administruojama „Vertybinių popierių įtraukimo į vertybinių popierių biržą skatinimas“, skirta padėti MVĮ pritraukti plėtrai reikalingą finansavimą, kompensuoti joms dalį išlaidų, patirtų išleidžiant akcijas ir (arba) obligacijas, siekiant šiuos vertybinius popierius įtraukti į prekybą AB *Nasdaq Vilnius* alternatyviojoje *First North* rinkoje, tačiau reikia apsvarstyti MVĮ augimo rinkos sukūrimo galimybes ir sudaryti tam teises sąlygas, taip pat peržiūrėti ir optimizuoti įtraukimo į AB *Nasdaq Vilnius* alternatyviąją *First North* rinką reikalavimus (audito ir kitų reikalavimų peržiūra) bei įvertinti esamą reguliuojamos rinkos struktūrą ir reikalavimus (AB *Nasdaq Vilnius* įtraukimo į biržos prekybos sąrašą taisyklių peržiūra). Be to, atsižvelgiant į rinkos dalyvių nuomonę ir siekiant didesnio Lietuvos reguliuojamos rinkos matomumo užsienio investuotojams, būtina toliau siekti ir imtis priemonių, panaikinant esamas teises ar reguliavimo kliūtis, kad Lietuvos rinka būtų įtraukta į besivystančių rinkų (angl. *Emerging markets*) indeksus.

Iššūkis	Rekomendacija	Prioritetas	Atsakinga institucija (ir dalyvaujančios institucijos)
<p>5.1. Dėl finansinių ataskaitų audito ir 1 mln. Eur siekiančios kapitalizacijos potencialūs emitentai nenori įsitraukti į alternatyviąją rinką. 60 proc. įmonių ir 46 proc. finansų tarpininkų ar valdymo įmonių atsakė, kad turi būti švelninami įtraukimo ir kotiravimo alternatyviojoje rinkoje reikalavimai. Tačiau tik 10 proc. investuotojų pritarė finansinių ataskaitų audito atsisakymui leidžiant akcijų emisiją (iki 8 mln. Eur) ir tik 8 proc. – finansinių ataskaitų audito atsisakymui leidžiant obligacijų emisiją (iki 8 mln. Eur).</p>	<p>Sudaryti palankesnes sąlygas bendrovių įtraukimui į alternatyviąją rinką. Įvertinti alternatyviosios <i>First North</i> rinkos taisyklių, Informacinio dokumento aprašo ir ABĮ nuostatas ir, esant poreikiui, parengti pasiūlymų dėl šių dokumentų ar teisės aktų pakeitimo.</p>	Aukštas	AB <i>Nasdaq Vilnius</i> (LB)
<p>5.2. MVĮ nėra labai aktyvios Baltijos šalių kapitalo rinkose, trūksta finansinių priemonių potencialą augti turinčioms MVĮ.</p>	<p>Padidinti MVĮ finansavimo galimybes, esant poreikiui, sukuriant fondą, kaip naują finansinę priemonę, taip būtų sukurtos papildomos galimybės instituciniams investuotojams, padedant fondui, dalyvauti vertybinių popierių biržoje. Tęsti jau pradėtą darbą dėl bendro Baltijos šalių fondo steigimo, kuris investuotų į MVĮ ir vidutinės kapitalizacijos įmones, įtrauktas į vertybinių popierių biržą (prieš IPO ir vykstant IPO).</p>	Aukštas	EIM, FM
<p>5.3. Lietuvoje nėra MVĮ augimo rinkos, kuri kartu galėtų būti pritaikyta augančių startuolių bendruomenei. 69 proc. finansų tarpininkų ar valdymo įmonių, 50 proc. advokatų kontorų ir 40 proc. įmonių atsakė, kad yra poreikis Lietuvoje įteisinti MVĮ augimo rinką.</p>	<p>Įvertinti galimybę sukurti MVĮ augimo rinką ir prireikus parengti reikalingų teisės aktų projektus, siekiant palengvinti MVĮ galimybes pritraukti kapitalą išleidžiant finansines priemones.</p>	Vidutinis	AB <i>Nasdaq Vilnius</i> (FM, LB)

<p>5.4. Lietuvos reguliuojamos rinkos struktūra bei taikomi reikalavimai stokoja aiškumo, taikomi aukšti (ar sudėtingi) įtraukimo ir (ar) kotiravimo Baltijos Papildomajame sąraše reikalavimai, nėra vieno bendro sąrašo ir bendrų reikalavimų arba sąrašų struktūrizavimo pagal kitokius kriterijus galimybių vertybinių popierių rinkoje.</p> <p>100 proc. advokatų kontorų, 50 proc. įmonių ir 42 proc. finansų tarpininkų ar valdymo įmonių atsakė, kad pritarė tam, kad reguliuojamą rinką sudarytų vienas bendras akcijų emitentų sąrašas.</p> <p>Tačiau tik 37 proc. investuotojų atsakė, kad vietoj Baltijos Oficialiojo ir Papildomojo sąrašų siūlo vieną bendrą Reguluojamos rinkos sąrašą ir (arba) siūlo supaprastinti įtraukimo į Papildomąjį sąrašą reikalavimus.</p> <p>26 proc. investuotojų atsakė, kad Reguluojamos rinkos sąrašus siūlo struktūrizuoti pagal įmonių kapitalizacijos lygį.</p>	<p>Peržiūrėti AB <i>Nasdaq Vilnius</i> reguliuojamos rinkos sąrašus ir įtraukimo į juos reikalavimus, kad jie atitiktų rinkos poreikius.</p> <p>Įvertinti AB <i>Nasdaq Vilnius</i> įtraukimo į biržos prekybos sąrašą taisykles ir, esant poreikiui, parengti jų pakeitimus.</p>	<p>Vidutinis</p>	<p>AB <i>Nasdaq Vilnius</i> (LB)</p>
<p>5.5. Reikalingas Baltijos šalių kapitalo rinkų priskyrimas prie besivystančių rinkų (angl. <i>Emerging markets</i>).</p>	<p>Siekti, kad Baltijos šalys būtų įtrauktos į besivystančių rinkų (angl. <i>Emerging markets</i>) indeksus.</p> <p>Tęsti jau pradėtą dialogą su indeksų sudarytojais.</p>	<p>Vidutinis</p>	<p>FM (AB <i>Nasdaq Vilnius</i>, LB)</p>

6. Tarpininkai

Siekiant mažinti tarpininkų taikomus mokesčius, siūloma didinti konkurenciją, skatinti naujų finansų tarpininkų pritraukimą. Be to, siektina diskutuoti su rinkos dalyviais dėl vartotojų poreikius atitinkančių paslaugų sukūrimo ir skatinti naujų technologijų pritaikymą.

Iššūkis	Rekomendacija	Prioritetas	Atsakingainstitucija (ir dalyvaujančios institucijos)
<p>6.1. Sąlyginai dideli tarpininkų mokesčiai (komisiniai už prekybą ir vertybinių popierių saugojimą).</p> <p>27 proc. investuotojų, nurodydami priežastis, kodėl jų didžioji investicijų dalis nukreipta į kitas nei Lietuvos rinkas, įvardijo, kad tai lemia per dideli tarpininkų mokesčiai (komisiniai).</p> <p>30 proc. investuotojų atsakė, kad mažesni finansinio tarpininkavimo mokesčiai labiausiai paskatintų esamų investuotojų aktyvumą ir padėtų daugiau naujų investuotojų pritraukti į Lietuvos kapitalo rinką.</p> <p>Tačiau net 80 proc. investuotojų atsakė, kad Lietuvoje iš investicines paslaugas teikiančių įmonių labiausiai trūksta finansų tarpininkų.</p>	<p>Siekiant sumažinti tarpininkų mokesčius, didinti konkurenciją tarp finansų tarpininkų.</p> <p>Skatinti naujų finansų tarpininkų atsiradimą Lietuvoje.</p>	<p>Vidutinis</p>	<p>„Investuok Lietuvoje“ (FM, LB)</p>

Ir net 83 proc. investuotojų atsakė, kad renkantis finansų tarpininką svarbiausia yra finansų tarpininko įkainiai.			
6.2. Trūksta patogių mobiliųjų programėlių, skirtų investuoti. 61 proc. investuotojų atsakė, kad finansinių technologijų pritaikymas investicinėms paslaugoms Lietuvoje nepakankamas, nes trūksta patogių mobiliųjų programėlių, skirtų investuoti. 61 proc. investuotojų atsakė, kad renkantis finansų tarpininką svarbiausia yra finansų tarpininko naudojamos investavimo platformos patogumas.	Siekti, kad investuotojai turėtų platesnes ir patogesnes investavimo būdų ir priemonių galimybes. Inicijuoti diskusiją su rinkos dalyviais dėl vartotojų poreikius atitinkančių paslaugų sukūrimo. Sukurti teminę bandomąją finansinių inovacijų aplinką (angl. <i>sandbox</i>), kurioje būtų galima išbandyti patogesnes programėles, kliento pritraukimo būdus ir kitas priemones, gerinančias investuotojų patirtį.	Vidutinis	LB (LBA, LFMA)
6.3. Šiuo metu elektroninių pinigų įstaigos reikšmingas lėšų sumas laiko LB sąskaitose. Elektroninių pinigų įstaigos praktikoje susiduria su sunkumais, kaip ir kur saugoti vertybinius popierius, kurie būtų įsigyti už elektroninių pinigų įstaigų iš elektroninių pinigų turėtojų ir (arba) mokėjimo paslaugų vartotojų gautas lėšas. Sąskaitų tvarkytojai, t. y. finansų maklerio įmonės ir bankai, tokio tipo sąskaitų neturi ir elektroninių pinigų įstaigos jų atidaryti negali.	Tobulinti reguliavimą, kuris užtikrintų rinkos poreikius. Įvertinti galimybes ir, esant poreikiui, sudaryti sąlygas, vykdant tinkamos klientų lėšų apsaugos reikalavimą, elektroninių pinigų įstaigoms investuoti į skolos vertybinius popierius ir (ar) kolektyvinio investavimo subjektus.	Vidutinis	AB <i>Nasdaq Vilnius</i> , LB
6.4. Lietuvoje besisteigiantys subjektai ir subjektai, norintys leisti naujo tipo vertybinius popierius, naudojant blokų grandinės technologiją (angl. <i>blockchain</i>), susiduria su problema, kad turi būti taikoma 2 lygių vertybinių popierių apskaita ir nėra galimybės testuoti naujo tipo vertybinių popierių išleidimo pasitelkiant blokų grandinę.	Sudaryti sąlygas naujiems, pažangiems investicijų pritraukimo būdams, skatinti naujas technologijas. Įgyvendinti ES paskirstytojo registro technologijas (angl. <i>distributed ledger technology</i> , DLT) bandomosios finansinių inovacijų aplinkos (angl. <i>sandbox</i>) režimą, kurį taikant būtų galima bandyti naujo tipo vertybinių popierių leidimą naudojant blokų grandinę, sudaryti sąlygas rinkos dalyviams testuoti tokio tipo vertybinių popierių išleidimą.	Žemas	LB (FM)

7. Finansinis švietimas

Plėtoti MVĮ ir gyventojų (visų amžiaus grupių) finansinio raštingumo didinimo programas, apimančias informavimo, konsultavimo, mokymo priemones.

Iššūkis	Rekomendacija	Prioritetas	Atsakinga institucija (ir dalyvaujančios institucijos)
---------	---------------	-------------	--

<p>7.1. Žemas gyventojų ir įmonių finansinio raštingumo lygis. 59 proc. investuotojų atsakė, kad aktyvesnis Lietuvos visuomenės finansinis švietimas labiausiai paskatintų esamų investuotojų aktyvumą ir padėtų pritraukti daugiau naujų investuotojų į Lietuvos kapitalo rinką. 73 proc. investuotojų atsakė, kad LB, daugiau dėmesio skirdamas komunikacijai su investuotojais ir jų finansiniam švietimui, galėtų prisidėti prie kapitalo rinkos plėtros.</p>	<p>Kelti gyventojų ir įmonių finansinio raštingumo lygį investavimo srityje. Atnaujinti ir patvirtinti Visuomenės finansinio švietimo planą⁷. LB interneto svetainėje gyventojams pateikti informaciją, kaip pradėti investuoti, kokie sprendimai siūlomi rinkoje, padėti suprasti šiuos siūlymus ir sukurti pavyzdinius investavimo sprendimus, skelbti modelinių portfelių, pritaikytų pagal investuotojo amžių, pavyzdžius ir kt.</p>	<p>Vidutinis</p>	<p>FM (LB, ŠMSM, LBA, AB <i>Nasdaq Vilnius</i>, Investuotojų asociacija)</p>
---	---	------------------	--

⁷ Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano 10.4.6. veiksmas „Atnaujinti ir patvirtinti Visuomenės finansinio švietimo planą“.